

Korset och Kronan

Nr 50/2021

Jesus säger: Håll fast vid
det du har så att ingen
kommer och tar din krona
(Upp. 3:11)

CA 3: Om Guds Son

Augsburgska bekännelsens tredje artikel
handlar om Kristus. Den lyder:

*Vidare lärs det att Guds Son har blivit
människa. Han är född av den rena jungfrun
Maria. De två naturerna, den gudomliga och den
människliga, är ouplösligt förenade i en person så att
de utgör en enda Kristus. Han är sann Gud och
sann människa. Han är verkligen född, och han har
lidit och blivit korsfäst. Han har dött och blivit
begravd så att han skulle bli ett offer, inte bara för
arvsynnen utan även för alla andra synder. Så har
han försonat Guds vrede.*

*Samme Kristus har också stigit ner till helvetet
och han är sannerligen uppstånden från de döda på
tredje dagen. Han har farit upp till himmelen och
sitter nu på Guds högra sida. Där härskar han och
regerar i evighet över allt skapat. Alla som tror på
honom helgar han genom den helige Ande. Han
renar, stärker och tröstar dem. Han ger dem liv,
gåvor och alla ägodelar och han skyddar och
bevarar dem mot djävulen och synden. Till sist
skall samme herre Kristus komma tillbaka och visa*

Kyrkblad för S:t Martins och S:t
Petri församlingar, Evangelisk-Lutherska
Kyrkan i Sverige. Red. Sten Rydh.
Nr 50, 12 mars 2021.

Ordet om korset är en
dårskap för dem som går
förlorade, men för oss som
blir frälsta är det en Guds
kraft (1 Kor. 1:18)

Den gode herden
leder sina får (Joh. 10)

*sig för alla för att döma levande och döda, o.s.v.
såsom den apostoliska trosbekännelsen lär (Övers.
SR).*

Sedan bekännelsen talat allvarligt om
arvsynnen och förtappelsen kommer direkt
den viktiga artikeln om att Jesus Kristus har
blivit människa och försonat oss med Gud.
Medan artikel två handlade om att synden
medför vrede och evig död handlar artikel
tre om hur Gud i sin nåd har gett oss
botemedlet mot synden, vreden och döden.

Här sägs det först att Guds Son har blivit
människa. Bibeln lär detta tydligt. Johannes
skriver:

*I begynnelsen var Ordet, och Ordet var hos Gud,
och Ordet var Gud. Han var i begynnelsen hos Gud
(Joh. 1:1f).*

Ordet är här ett namn på Kristus som är
Guds evige Son. Han var med från
begränsningen i evighet hos Gud. Vi kan inte
fatta detta med vårt förnuft, men vi tror det
eftersom Bibeln säger så. Kristus är
verkligen sann Gud.

Johannes skriver i sitt första brev att han
är sann Gud. Det står där alldeles i slutet:

*Men vi vet att Guds Son har kommit och gett oss
förstånd så att vi känner den Sanne, och vi är i den*

Sanne, i hans Son Jesus Kristus. Han är den sanne Guden och det eviga livet (1 Joh. 5:20).

Den Sanne är Fadern. Vi känner honom genom Guds Son, Jesus Kristus. Han, alltså Kristus, är den sanne Guden. Det är ingen tvekan om att ordet ”han” här syftar på Kristus och inte på Fadern. Det står ett ord som betyder *denne* (grek. *houtos*). Så översatte också 1917 års översättning: ”*Denne är den sanne Guden och evigt liv*”. Även Luther översatte med *denne* (dieser) och så är det översatt i många språk, t.ex. holländska, danska, norska. Till och med Jehovas vittnen översätter så och vittnar därmed – mot sin egen förnekelse – att Kristus är sann Gud. Luther skriver också denna vers med stora bokstäver i sin sista bibelutgåva (1545).

Ett par viktiga ställen som lär att Kristus är sann Gud finns i Kolosserbrevet. Paulus skriver:

Han är den osynlige Gudens avbild, förstfödd före allt skapat... Han är till före allt (Kol. 1:15, 17). I honom bor gudomens hela fullhet i kroppslig gestalt (Kol. 2:9).

Alla de som förnekar att Kristus är sann Gud står utanför den kristna kyrkan. Om inte Kristus var Gud kunde han inte heller försona hela världen, uppstå på tredje dagen och fara upp till himmelen, vara närvarande i nattvarden överallt där den firas, sitta på Faderns högra sida och komma igen till yttersta domen för att döma levande och döda. Om han bara var en människa men inte Gud har de andra världsreligionerna rätt, vilka blott betraktar Jesus som en stor profet. Då har judarna rätt som inte tror att Jesus är Messias. Då har muslimerna rätt som bara lär att Fadern är Gud men inte Sonen. Jesus är för dem bara en framstående lärare om än inte lika stor som Muhammed. Då har också Jehovas vittnen rätt som menar att Gud en gång skapade Kristus innan världen skapades. Så lärde också Arius i fornkyrkan och fick med sig en hel stor kyrka i denna förnekelse. Då har också den moderna

teologin rätt när den ifrågasätter Kristi gedom och uppståndelse. Detta beror på att de inte tror på Bibeln som Guds eget ord i alla stycken. De tror att Bibeln innehåller många fel och brister eftersom de anser att Bibeln är en mänsklig bok som alla andra, där olika författare kommer med olika idéer. Bibeln är för den moderna teologin endast människors tankar om Gud.

Men de första kristna litade på evangeliernas berättelser. De trodde fullt och fast på, att det som stod skrivet hos profeter, evangelister och apostlar var Guds inspirerade och ofelbara ord. De trodde att det som Jesus säger i evangelierna verkligen var precis det han sade när han gick på jorden. Och de tror att den helige Ande på ett särskilt sätt gavs åt apostlarna i pingstens under enligt Jesu löfte:

Men när han kommer, sanningens Ande, då ska han leda er in i hela sanningen. Han ska inte tala av sig själv utan bara tala det han hör, och han ska förkunna för er vad som kommer att ske (Joh. 16:13).

Nu skriver Johannes att Guds evige Son, som är Gud själv, också blev människa. Det står tydligt och klart:

Och Ordet blev kött och bodde bland oss, och vi såg hans härlighet, den härlighet som den Enfödde har från Fadern. Och han var full av nåd och sanning (Joh. 1:14).

Vi kan aldrig nog förundra oss över detta under. Gud Son, som är en av de tre personerna i Treenigheten, blev människa. När Bibeln använder ordet kött (grek. *sarx*) så betonas särskilt kroppen. Gud är en Ande, men i Kristi person har han antagit mänsklig natur. Så är han sann Gud och sann människa i en person samtidigt.

För *gnostikerna*, som var så populära i fornkyrkans tid, var köttet något negativt. De menade att endast det andliga var gott medan allt kroppsligt var något lägre som vi bör befria oss ifrån.

För att vi ska förstå hur gnostikernas lära hotade den kristna kyrkan skall här anges

något från gnostikern *Ptolemaios* lära. Han verkade omkring 160-180 i Rom.¹ För gnostikerna bestod andevärlden av en mängd s.k. eoner, som på ett mystiskt sätt utgjorde en enhet. Urfadern till allting var en eon med namnet *Bythos* (djupet). Ofattbar och osynlig låg den i vila under oändliga tider. Tillsammans med den fanns *Ennoia* (tanken) som också kallas *Nåd*. *Bythos* fick idén att frambringa begynnelsen till allting och lade det som ett frö i *Sigés* (tystnadens) moderliv. Hon blev så havande och födde *Nous* (förnuftet) som också kallas *Monogenés* (Enfödd). Han blev sedan Fader till allting. Även *Alétheia* (sanningen) framkom då.

Dessa fyra (*Bythos*, *Sigé*, *Nous* och *Aletheia*) kallas *den Pythagoreiska fyrfalden*. Matematikern Pythagoras (o. 500 f.Kr.) var ju också en religiös mystiker och gnostikerna övertog många tankar från honom.

När den enfödde *Monogenés* (*Nous*) förstod vilka han kom från frambragte han själv *Logos* (ordet) och *Zoë* (livet). Av dessa framgick sedan *Anthropos* (människan) och *Ekklesiastikós* (den kyrkliche). Allt som allt räknade man med 30 eoner. Ireneus skriver:

”Detta är de trettio eonerna i deras villolära; de förtigs och är okända. Det är deras osynliga och andliga pleroma (fullhet) ... Därför säger de att Frälsaren – de vill inte kalla honom herre – levde i trettio år utan att göra något öppet för att visa mysteriet med dessa eoner. Också i liknelsen om arbetarna i vingården finner de att dessa trettio eoner är tydligt nämnda. Några sändes vid första timmen, andra vid den tredje, andra vid den sjätte, andra vid den nionde och några vid den elfte. Läger man samman dessa timal så blir det fulla trettio ($1+3+6+9+11 = 30$). De vill i dessa timmar se eonerna. Det är de stora, häpnadsväckande och utsägbara mysterier som de alstrar, liksom de kan anpassa vilket ställe

som helst i Skriften till sina påhitt.” (s. 26).

Sedan berättar Irenaeus om hur den yngsta eonen *Sofia* (visheten) drabbades av lidelse och fräckhet. Hon försökte utforska Fadern, men då hon inte kunde det kom hon i kontakt med *Horos* (gränsen), en dunkel makt som befann sig vid den yttersta, nedersta gränsen. Så födde hon ett formlöst väsen som var ofullkomligt, vilket hon sörjde över. Hon försökte återvända till Fadern, men misslyckades. Genom hennes okunnighet, leda, frukan och bestörtning uppkom så materiens väsen. Fadern sände då den nämnde *Horos* som hjälp. Honom kallar gnostikerna *Kors*, *Återlösare*, *Skördeman*, *Gränssättare* och *Ledsagare*. Genom denna denna gräns säger de att *Sofia* blev renad och stärkt. Hon återvände till pleroma, eonernas värld medan hennes tanke med sin lidelse uteslöts av *Gränsen* och korsfästes (s. 28).

Irenaeus berättar så grundligt om gnostikernas lära för att ordentligt kunna vederlägga den. Det var inte lätt eftersom mycket av det som skildrats ovan hölls hemligt. Som samfund använde sig gnostikerna av Bibelns eget språk. Man tolkade på ett fördolt sätt in ovanstående lära i de bibliska uttrycken. Genom att Irenaeus som en trogen biskop och kyrkofader så noga och tålmodigt studerat deras lära kunde han bli till stor välsignelse för den rättrogna kyrkan.

Irenaeus bekämpade framför allt gnostikernas felaktiga lära om skapelsen som något mindervärdigt och ont. Han visade att synden inte hörde med till Guds ursprungliga skapelse som var god. När Guds Son blev människa antog han den av Gud skapade människonaturen som var utan all synd. Genom sitt heliga liv och sin död bar han i sin kropp hela världens synd som han för alltid försonade. Genom uppståndelsen förklarade Fadern att Kristus nu var utan all synd och att hans

¹ Jag följer här kyrkofadern Irenaeus framställning i boken *Mot heresierna*, sv. övers. 2016, s. 25ff.

förvärvade rättfärdighet gäller för hela människosläktet. Så är detta att Kristus verkligen blev en sann människa helt avgörande för vår frälsning. Om han inte hade varit det kunde han inte fullkomligt gå in i vårt ställe. För gnostikerna var detta otänkbart. För dem var "frälsningen" att vi själva befriar oss från den ofullkomliga skapelsen genom det inre ljus vi har och så stiger upp i eonernas värld med vår själ. Någon kroppslig uppståndelse kunde de inte tro på.

Men Bibeln lär mycket tydligt och klart kroppens uppståndelse. Så betonar Paulus att liksom Kristus uppstod som förstlingen skall också vi uppstå med förhärligade kroppar. Han skriver:

Men om det nu predikas att Kristus har uppstått från de döda, hur kan då några bland er säga att det inte finns någon uppståndelse från de döda? Om det inte finns någon uppståndelse från de döda, har inte heller Kristus uppstått. Men om Kristus inte har uppstått, då är vår predikan meningslös och även er tro meningslös. Då står vi där som falska vittnen om Gud, eftersom vi har vittnat om Gud att han uppväckt Kristus, som han ju inte har uppväckt ifall det verkligen är så att döda inte uppstår. För om döda inte uppstår, har inte heller Kristus uppstått. Men om Kristus inte har uppstått, då är er tro meningslös och ni är fortfarande kvar i era synder (1 Kor. 15:12-17).

Lägg märke till hur vår Augsburgska bekännelse klart och tydligt beskriver både Kristi död och uppståndelse:

Han är sann Gud och sann människa. Han är verkligen född, och han har lidit och blivit korsfäst. Han har dött och blivit begravd så att han skulle bli ett offer, inte bara för arvsynnen utan även för alla andra synder. Så har han försonat Guds vrede.

Samme Kristus har också stigit ner till helvetet och han är sannerligen uppstånden från de döda på tredje dagen. Han har farit upp till himmelen och sitter nu på Guds högra sida. Där härskar han och regerar i evighet över allt skapat.

Vår bekännelse bekänner här detsamma som Paulus och Irenaeus och den rättrogna kyrkan alltid har lärt. Den är ett bålvek mot

alla tiders gnosticism. I vår tid gäller det särskilt att förstå att den modernistiska teologin med sina omtolkningar av Bibelns ord är en modern form av gnosticism. Den lägger precis som gnostikerna in en ny och främmande mening i de gamla, välkända bibliska begreppen. Bibelkritikerna talar om Kristi död och uppståndelse o.s.v. men menar samtidigt som exempelvis den berömde exegeten *Rudolf Bultmann* att Bibeln måste "avmytologiseras". De tror inte på den klassiska gudsbilden utan vill hellre följa sådan konstigheter som "*Gud är död-teologin*" som vill avskaffa den Gud som finns där utanför oss.

Men kyrkan i alla tider håller fast vid det nakna, tydliga och klara bibelordet. Orden skall tolkas precis som de står och inga dolda läror och uppfattningar läsas in i dem. När Bibeln själv använder ett bildspråk framgår det av sammanhanget. Många står i vår tid också handfallna inför nygamla andliga riktningar som påstår sig ha hittat hemliga koder i Bibeln. Genom att ägna sig åt siffermystik anser de att man kan få fram dolda budskap. Så gjorde också judarna i sin s.k. Kabbala-mystik, som under medeltiden också influerades av islamsk mystik.

Om våra kroppars underbara uppståndelse skriver Paulus vidare:

Det som blir sått i ringhet uppstår i härlighet. Det som blir sått i svaghet uppstår i kraft. Det sås en jordisk kropp, det uppstår en andlig kropp. Finns det en jordisk kropp, finns det också en andlig kropp. Så står det också skrivet: Den första människan, Adam, blev en levande varelse. Den siste Adam blev en livgivande ande (1 Kor. 15:43ff).

Så skall alla som tror på Kristus få evigt liv efter uppståndelsen och för alltid med både kropp och själ få vara hos sin Herre och Frälsare i himmelen. Han är då även där sann Gud och sann människa i evighet.

Amen.

Forts. i nästa nr.